

News Letter

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ฉบับที่ 9 ประจำเดือน ตุลาคม 2558

ต้นแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการบริหารราชการโดยประชาชน เพื่อประชาชน

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
รางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี พ.ศ. 2558
ประเภทรางวัลพัฒนาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดีเยี่ยม

ปัญหาสุขภาพในปัจจุบัน มักเกิดจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการพฤติกรรมสุขภาพและสภาพแวดล้อม เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจ โรคมะเร็ง ฯลฯ ประกอบกับการเข้าถึงบริการสุขภาพในทุกระดับไม่ครอบคลุมและไม่เท่าเทียมกัน เกิดความเหลื่อมล้ำและขาดโอกาส ซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนนโยบายด้านสาธารณสุข เน้นการสร้างสุขภาพ นำการซื่อสัมภាព และเน้นการปรับพฤติกรรมสุขภาพทุกระดับ ตั้งแต่บุคคล ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน และตำบล และเน้นพัฒนาชุมชน/พื้นที่มากขึ้น

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จึงได้ดำเนินโครงการ “พัฒนาตำบลจัดการสุขภาพดี วิสาหกิจชุมชนยั่งยืน” โดยมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ที่ตำบลเข้าร่วม จังหวัดระบี ซึ่งโครงการดังกล่าว มีหลักการและแนวคิดดังนี้

หลักการ

“สุขภาพดีไม่มีขาย อย่างได้ต้องร่วมสร้าง” และ “ชุมชน/ท้องถิ่นเป็นเจ้าของสุขภาวะชุมชน”

แนวคิด

การสนับสนุนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม หลักการสาธารณสุขมูลฐาน และแนวคิดทฤษฎี 3 ก การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนของการสาธารณสุขมูลฐาน โดยดำเนินการ

1. เชื่อมโยงการดำเนินงานด้านสุขภาพทั้งระบบ

ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงการนำไปปฏิบัติในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงการให้บริการสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ระบบเครือข่ายสุขภาพดีระดับอำเภอ หมู่บ้าน จัดการสุขภาพ และชุมชน. นักจัดการสุขภาพชุมชน ที่สามารถเชื่อมโยงรับฟังความคิดเห็นความต้องการบริการสุขภาพของประชาชน ทุกคน ทุกกลุ่มวัย และกลุ่มประชากรที่ต้องการได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

2. เน้นเพิ่มศักยภาพภาคประชาชน และภาคเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง ในการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาพัฒนาสุขภาพและจัดระบบสุขภาพชุมชน พร้อมขับเคลื่อนกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็ง ด้านสุขภาพผ่านหน่วยงานภาครัฐและกลไกเครือข่ายภาคประชาชน ผู้นำท้องถิ่น โดยสร้างการตระหนักรู้ การลด และเลิกปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรค และการดูแลสุขภาพชุมชน ให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้

ผลจากการดำเนินการ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจถึงการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคเรื้อรัง ส่งผลให้อัตราป่วยโรคเรื้อรังลดลง ชุมชนปรับพฤติกรรมมาเน้นการดูแลสุขภาพและป้องกันโรคมากขึ้น โดยการออกกำลัง การกินอาหารเป็นยา การบริโภคผักผลัดสารเคมี รวมทั้งเกิดนวัตกรรมด้านสุขภาพ ได้แก่ การใช้นวัตกรรมถุงยา หรือการใช้ถุงยาสีต่างๆ เพื่อแสดงภาวะของโรค ส่งผลให้ผู้ป่วยโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง ได้รับการดูแลจากชุมชน/ครอบครัว โดยการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อโรคดังกล่าว

รูปแบบการบูรณาการขับเคลื่อนชุมชน จัดการระบบสุขภาพเข้มแข็ง...เมืองไทยแข็งแรง

วิธีจัดการ

- Tele Medicine [Web Camera]
- Family Folder
- Home Health Care
- Home ward
- Health Screening
- Curative
- Referral System

สุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี

ชุมชนมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ต่ำบลจัดการสุขภาพดี

การแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านสุขภาพ โรคเรื้อรัง/โรคติดต่อทั่วไป กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ/พุทธิกรรมสุขภาพ

แผนสุขภาพต่ำบล

- วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพชุมชน และศึกษาข้อมูล
- การพัฒนาตัวอย่างภาพ ชุมชน.
- สำรวจผู้ต้องสงสัย ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ฯลฯ และจัดทำข้อมูลด้านสุขภาพ
- ร่วมดำเนินการกิจกรรมตามแผนสุขภาพต่ำบล
- ประสานกับ อปท. ในเรื่องการส่งต่อผู้ป่วย
- ล่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านสุขภาพของชุมชน
- พัฒนานวัตกรรมสุขภาพชุมชน เช่น โรงเรียน อสม. โรงเรียน นวัตกรรมสุขภาพชุมชน ศรมช. สุขศala ฯลฯ

ภาคประชาชน (บวต.)

- ร่วมกำหนดนโยบายท้องถิ่น
- ลงทะเบียนข้อมูลและปัญหาสุขภาพชุมชน
- ร่วมในกระบวนการทำแผนสุขภาพต่ำบล
- ร่วมกำหนดมาตรฐานทางสังคม
- แสดงบทบาทเป็นเจ้าของโครงการ และดำเนินตามกิจกรรม

เครือข่ายสุขภาพต่ำบล (DHS : District Health System)

- การทำงานร่วมกันในระดับอำเภอ (Unity of District Health Team)
- การมีส่วนร่วมของเครือข่าย (Community participation)
- การทำงานจนเกิดคุณค่าทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการ (Appreciation and Quality)
- การแบ่งปันทรัพยากรและการพัฒนาบุคลากร (Resource sharing and human development)
- การให้บริการสุขภาพตามบริบทที่จำเป็น (Essential care)

ภาครัฐ

- มหาดไทย
- พลังงาน
- เกษตร
- ทรัพยากรธรรมชาติฯ
- ศึกษาธิการ
- พัฒนาสังคมฯ
- สาธารณสุข

เอกชน

หน่วยงาน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

- พฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง
- ลดอัตราการป่วยตายด้วยโรควิธีชีวิต
- ลดความรุนแรงของโรคที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงวิธีชีวิต
- ลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ
- นโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพดี
- ชุมชนสุขภาพดี (Healthy community)
- สิ่งแวดล้อมดี พลังงานสะอาด (Green community)
- แก้ไขปัญหาความยากจน (Poverty radication)